

Pensionskolan:

Orange kuvertet 2008

■ I år distribuerades det "Orange kuvertet" i februari i Stockholmsområdet. Det innehåller dels ett beslut om pensionsrätterna för år 2006, dels en prognos över vad man kan tänkas få i allmän pension.

Pensionsrätterna (sid 4)

Låt oss börja på sidan 4. Där redovisas din pensionsgrundande inkomst och dina intjänade pensionsrätter för år 2006.

Pensionsgrundande inkomst

På mitten av sidan redovisas din pensionsgrundande inkomst för år 2006. Har man tjänat in *pensionsgrundande belopp* redovisas även dessa. Det gäller om du haft sjuk- eller aktivitetsersättning, studier eller barnår.

Hur den pensionsgrundande inkomsten och beloppen räknas fram finns beskrivet på pensionssidan på Årstaklubbens hemsida. Eftersom det handlar om inkomsten två år tillbaka i tiden måste du ha sparat dina deklarationspapper och slutskattsedeln för 2006 (= den som kom hösten 2007) för att kunna kolla om Försäkringskassan räknat rätt.

Den *pensionsgrundande inkomsten* och *beloppen* summeras till ditt *pensionsunderlag* för år 2006.

Pensionsrätter

I nästa steg ska dina pensionsrätter för 2006 beräknas. Pensionsrätten för inkomstpension uppgår till 16% och pensionsrätten för premiepension uppgår till 2,5% av pensionsunderlaget. *Exempel:* Om ditt pensionsunderlag uppgår till 210 000 kr så blir pensionsrätten för inkomstpension $210\,000 * 16\% = 33\,600$ kr. Detta gäller för den som är född 1954 eller senare. Den som tillhör "mellangeneration", 1938 - 1953, ska dessutom multiplicera med det bråktal som gäller för respektive årgång enligt en särskild tabell som finns tillgänglig på Årstaaklubbens hemsida (eller Försäkringskassans pensions sida). *Exempel:* Om jag är född 1947 ser beräkningen av min pensionsrätt för inkomstpension ut så här: $210\,000 * 16\% * 13/20 = 21\,840$ kr.

Beräkningen av pensionsrätten för premiepension går till på samma sätt ($210\,000 * 2,5\% * 13/20 = 3\,413$ för den som är född 1947).

Den reducerade pensionsrätten för dem

som är födda 1953 eller tidigare kompenseras av att dessa årgångar också får pension från det gamla systemet.

Därför redovisas också, för dem som är födda 1953 eller tidigare, min *pensionspoäng*. Pensionspoängen används för att räkna fram ATP-delen i det gamla systemet. Vill jag kolla att pensionspoängen stämmer tar jag *pensionsunderlaget* minus det *förhöjda prisbasbeloppet* 2006 (som var 40.500 kr) dividerat med det förhöjda prisbasbeloppet. Om man har ett pensionsunderlag på 210.000 kr blir uträkningen så här: $(210.000 - 40.500) / 40.500 = 4,19$.

OBSERVERA att det som står på denna sida är ett *beslut* som kommer att påverka din framtida pension. Du bör därför åtminstone göra en rimlighetskontroll av siffrorna!

Pensionsbehållningen (sid 2 och 3)

Om vi nu bläddrar tillbaka till sidan 2 så redovisas där min *sammanlagda* behållning av intjänade pensionsrätter till *både inkomst- och premiepensionen*.

Inkomstpensionen

1. Det *ingående värdet per 2006-12-31* är din sammanlagda behållning t.o.m. 2005, så som den redovisades i förra årets orange kuvert. *Exempel.* Vi antar att ingående värde i det här fallet är 1 200 000 kronor.

2. På nästa rad anges *pensionsrätten för 2006*, den siffran har hämtats från sidan 4. *Exempel.* Enligt uträkningen ovan tjänade jag i det här exemplet (född 1947) 2006 in en pensionsrätt på 21.840 kr.

3. Så kommer vi till "*arvsvinsten*". Varje år fördelas de intjänade pensionsrätterna från dem i min årskull som avlidit under året till oss övriga. Beloppet - som kallas arvsvinsfaktor - fastställs av Riksförsäkringsverket. *Exempel.* I det här fallet har Försäkringskassan beräknat arvsvinsten till 14.136 kr.

4. **Värdeförändringen.** Mina pensionsrätter räknas varje år upp med inkomstindex (inkomstindex förklaras på Årstaaklubbens hemsida). Konkret betyder det i detta fall följande. Min pensionsbehållning

enligt 1-3 ovan (ingående värde per 2006-12-31, pensionsrätten för 2006 samt arvsvinsten) skall räknas om med förändringen i inkomstindex mellan åren 2007 (=125,57) och 2008 (=131,18). I procent innebär detta en förändring med +4,46763%.

Gör man denna beräkning blir resultatet i detta fall: $(1\,200\,000 + 21\,840 + 14.136) * 4,46763\% = 55.208$ kr

(I pensionsbeskedet redovisas *Administrations- och fondavgifter* före *Värdeförändring*, men *Värdeförändringen* beräknas exklusive *Administrationsavdraget*. Däremot ingår *Värdeförändringen* när *Administrationsavdraget* görs.)

5. Till sist kommer ett avdrag för *administrationsavgift*. Administrationsavgiften beräknas genom en förvaltningskostnadsfaktor, vars storlek Riksförsäkringsverket fastställer för varje år. För år 2007 är faktorn 0,999560 vilket innebär att den sammanlagda behållningen i det här exemplet (enligt punkt 1-4 ovan) på 1 291 184 kr ($1\,200\,000 + 21\,840 + 14\,136 + 55.208$) ska räknas om med 0,999560, vilket innebär att behållningen sjunker till 1 290 615 kr = minus 568 kr.

Utgående pensionsbehållning blir därmed: $1\,200\,000 + 21\,840 + 14\,136 + 55\,208 - 568 = 1\,290\,615$ kr.

Observera att detta är min behållning uppräknad som om jag skulle börja ta ut min pension den 1 januari 2008. Nu har jag inte gjort det, så låt oss därför litet längre fram i artikeln ta en titt på prognosen över min framtida pension!

Premiepensionen

Fr.o.m. 2005 redovisas värdet av mina pensionsrätter till *premiepensionen* på samma sida som *inkomstpensionen*.

1. Först redovisas det ingående värdet 2006-12-31 (= dina intjänade pensionsrätter för åren 1995 (när systemet trädde i kraft) - 2005 inklusive ränta.
2. Därefter redovisas din intjänade premiepensionsrätt för år 2006 plus ränta på dessa pengar den tid som PPM förvaltats dem.
3. Även här redovisas arvsvinsten för dem i min ålderskull som avlidit.
4. På nästa rad redovisas *PPM:s drifts-*

kostnad (som redovisas på nästa rad). Observera att detta enbart är PPM:s kostnad. Dessutom tar varje förvaltare ut en egen avgift på dina pengar. Den avgiften redovisas på sidan 3.

5. På nästa rad redovisas så hur värdet av dina pensionsrätter förändrats det senaste året. Här blir siffrorna olika, beroende på hur din förvaltare skött sig. I år ser siffrorna skapliga ut för många eftersom aktiekurserna vänt uppåt igen.
6. Till sist redovisas så värdet 2007-12-31 av dina intjänade pensionsrätter t.o.m. 2006.

Sammanlagd behållning

Under sammanställningen av värdet på min inkomst- och premiepension på sidan 2 redovisas min sammanlagda behållning.

Eftersom de årskullar som nu går i pension också får pension från det gamla systemet (folkpension + ATP) säger denna siffra bara en del, men den ingår i den prognos som ges på sidan 1.

Beräkningen av min inkomst- och premiepension den dag jag går i pension går till så att den summa jag då har inestående delas med ett delningstal som fastställs av Riksförsäkringsverket. Delningstalet är beroende av födelseår och är olika för inkomst- respektive premiepensionen.

Som exempel kan nämnas att den som är född 1943 och går i pension när man fyllt 65 år 2008 har delningstalet 15,99 för inkomstpensionen.

Fondbehållningen

Värdet av min PPM-fond - eller fonder om jag har valt flera - redovisas på sidan 3.

Här redovisas fr.o.m. i år också den mycket viktiga uppgiften om hur stor avgift den eller de fonder jag valt att placera mina pengar i, tar ut.

Har jag, till exempel, mina pengar placerade i Premiesparfonden så betalar jag 0,15 procent för att de ska förvalta mina premiepensionspengar.

Prognosen (sid 1)

När vi nu har gått igenom förutsättningarna, är det dags att återvända till första sidan och titta litet på prognosen över min kommande pension.

• I prognosen har man lagt ihop inkomst- och premiepensionen till ett belopp. Den del som härrör från premiepensionen är än så länge nästan försumbar, men den kommer att växa alltmer i betydelse för dem som har många år kvar till pension.

Den del som kommer ur inkomstpensionen består i sin tur av två delar för dem som är födda 1938 - 1953. Dels den del som kommer från folkpension och ATP och kallas för tilläggspension i det nya systemet, dels den del som utgör den nya inkomstpensionen. För dem som är födda 1954 och senare består inkomstpensionen enbart av inkomstpensionen.

Hur stor del av prognosbeloppet som härrör från premie- respektive inkomstpensionen (inklusive tilläggspensionen) redovisas i finstilt under det tre prognosraderna.

Om man vill ha en redovisning av hur stor del av inkomstpensionen som är tilläggspension från det gamla systemet respektive inkomstpension från det nya kan gå in på Försäkringskassans hemsida (under "Pensionär"). Där finns en räknenudda som visar uppdelningen.

• Notera det som står i finstilt längst ner på första sidan! Prognosen över min pension förutsätter att de sammanlagda inkomsterna i Sverige stiger med 1,6 procent varje år fram tills dess jag går i pension. Gör de inte det, blir min pension lägre än den som anges. Stiger inkomsterna med mer än 1,6 procent blir pensionen å andra sidan högre än den angivna.

• Det är alltså det första årets pension som prognosen anger. Men vad händer sedan? Jo, den pension som uppges i pensionsbeskedet ska *följsamhetsindexeras*. Det innebär att när man räknat fram beloppet har man antagit att den framtida ökningen av genomsnittsinkomsten ska bli minst 1,6 procent *utöver* prisutvecklingen. Blir den inte det så *sänks* den pension som prognosen säger.

• För den som är född till och med 40-talet kan prognosen för *begynnelsepensionen* stämma. För senare årskullar blir det än mer svårbedömt, eftersom premiepensionen (fondsparandet) får en allt större betydelse samtidigt som det mer stabila Fp/ATP-systemet upphör för deras del.

• i det orange kuvertet (första sidan) hänvisar man till www.minpension.se för att få en prognos där även min tjänstepension ingår. Tyvärr gäller detta inte för oss, eftersom SPV inte lagt in våra uppgifter om ITP-pensionen från Posten. Det enda som redovisas är värdet av den kompletterande ITPK-pensionen.

Varningstecken

Värdet av mina pensionsrätter till *inkomstpensionen* har räknat upp rätt mycket i år, vilket framgår av "Värdeförändring" på sidan 2 i årets besked och i artikeln ovan. Höjningen beror på en (i relation till

prishöjningarna) god inkomstutveckling mellan de år som jämförs.

Så långt är allt väl. Nästa fråga är om vi kommer att få ut denna pension! Inkomstpensionen betalas med de avgifter som yrkesverksamma generationer varje år betalar in till systemet. Som buffert, ifall dessa pengar inte räcker till, finns de olika AP-fonderna. Fonderna är beroende av hur aktiemarknaden utvecklas, men också av politiska beslut. Det kan därför bli så att inte ens de prognosticerade pensionerna på sidan 1 i pensionsbeskedet kan betalas, utan sänks!

Jan Åhman

Användbara länkar på Internet:

- Försäkringskassans pensionssida: <http://www.forsakringskassan.se/privatpers>
- Premiepensionsmyndighetens hemsida: <http://www.ppm.nu>
- Årstaakubbens hemsida om pensioner: <http://home.swipnet.se/terminalklubben/pension.htm>